

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 A kiadványban évről-évre:
 Egy évre — 18 kor.
 Helyben kifizetve:
 Egy évre — 20 kor.
 Helyben kifizetve:
 Egy évre — 24 kor.
 Helyben kifizetve:
 Egy évre — 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelent minden nap a déli és
 délutáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.
 A szerkesztőség kizárólag viszályok
 vagy megőrzésre nem vállalkozik.
 Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.
 Helyes minden nap 8 óráig.

NAGYVÁRAD április 25

Mehet.

Tegnap végre megindult a közlekedés vonalainkon minden irányba. Természetes, hogy még nem egészen normális a közlekedés, de a személyvonatok, némi késedelmet leszámítva, már a rendes menetrend szerint indultak és ma már valószínűleg megindul a teheráru forgalom is.

A vonatoknak még nagyon gyér a közönsége, most még csak az utazik, a kinek elkerülhetetlenül muszáj, vagy akit visznek, — de amint értesülni fog a közönség arról, hogy most már nem a korneuburgi katonák, hanem a mi régi vasutasaink, akik ugyszólván kivétel nélkül munkába állottak vezetik a vonatokat, vissza fog térni a Máv. iránt a közönség bizalma is.

Mert mi hisszük, hogy vasutasaink nemcsak kényszerűségből, hanem az előbbi teljes odaadással fogják szolgálni a Máv. és a közönség ügyét. Ami ha megtörténik, sorsuk jobbrafordulása nem fog elmaradni.

Az ujonnan alakult 13-as bizottság felszólította a még sztrájkoló vasutasokat, hogy haladék nélkül lépjenek munkába. Reméljük, hogy a jelentkezők mégis megkapják az amnesztiát, nem fogják őket tömegesen elbocsátani.

A kormány királyi kéziratral berekesztette az országgyűlési ciklust, — de az újabb ciklust megnyitó kéziratot nem

nyújtotta s így az országgyűlés addig szünetel, míg a kormány czélszerűnek tartja.

Avval indokolják kormánykörökben ezt az intézkedést, hogy így kívánja ezt az ország nyugalma. Nem szabad most kitenni az országot annak, hogy a Házban esetleg elhangzó lázas beszédek tápot adjanak az izgatottságnak s megakaszszák a kibontakozást.

Ettől most már ugyan nem kell tartani, inkább attól, hogy a kormány a büntetés alkalmazásánál tulságba megy. Ha nincs együtt az országgyűlés annál nagyobb a kormány felelőssége, melynek működése ellenőrzés nélkül marad.

Fel kell tételeznünk a kormányról, hogy nem bosszuállás, hanem igazságérzettel vezeti ebben a dologban, melytől annyi sok családnak az egzisztenciája függ. Ezt parancsolja a humanizmus és méltányosságon kívül az eszélyesség is, mert csak így lehet teljesen megnyerni ismét ezeket az embereket, kiknek a kezére az államnak és a közönségnek oly nagy érdeke van bízva.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 25.

Az ülészak bezárása.

Perczel elnök délelőtt fél 11 órakor nyitotta meg az ülést.

A jegyzőkönyv hitelesítése után Tisza István szólalt fel.

— T. képviselőház! — mondta. Egy legkegyelmesebb királyi kézirat érkezett: kérem annak felolvasását és a főrendiházhoz való küldését. (Oriási zaj.)

Felkiáltások a baloldalon: Zárt ülést kérünk!

Elnök: Fel fog olvastatni a királyi kézirat!

Daróczy Aladár olvassa:

Mi, I. Ferencz József, Isten kegyelméből Ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya.

Hü Magyarországunk és Társországi zászlósainak, egyházi és világi főrendeinek és Képviselőinek, kik az Általunk 1901. évi október hó 24-ére Budapest fő és székvárosunkba összehívott országgyűlésen egybegyűlvék, királyi üdvözlötünket!

Kedvelt hiveink! Magyar miniszteriumunk előterjesztésére az 1901. október hó 25-én megnyitott országgyűlés második ülészakát ezennel berekesztjük.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan maradunk.

Kelt Bécsken ezerkilencszáznegyedik évi április hó huszonharmadik napján.

FERENCZ JOZSEF, s. k.

Gróf Tisza István, s. k.

Elnök: A most kihirdetett királyi kézirat-tal az országgyűlésnek második ülészaka belevén zárva, a kegyelmes királyi leirat hódoló tisztelettel tudomásul vették és hasonló kihir-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

A CSODA.

Irtá: GUY DE TÉRAMOND.

Harun-al Rasid khalifának az volt a szokása, hogy gyakran kijárt élszaka árúházába, meggyőződni arról, vajjon Bagdad városának a pendőrei ott vannak-e a posztjukon s nem történnek-e valamire büntettek.

Egy e-tele megint kiment, még pedig kalmárnak öltözve az ő hűséges nagyvezírjének, Giasarnak a kíséretében s ott bolyongván az utcákon, magas fapalánkot vett észre, amely tres telket kerített el. Egy résen betekintve, egyik sarokban egy embert pillantott meg, aki egyelesen szál gyertya világánál farest evett és rakit ivott hozzá. Asztalul egy régi bordót használt.

— Megkérdem ezt a szegény ördögöt, hogyan rendezte be magának az életét, — mondotta Harun-al-Rasid — a szegény em-

berektől olykor-olykor a legjobb tanácsok telnek ki . . .

— Hivők uralkodója, — felelte rá Giasar rémülten — ne kövesd el ezt a vigyázatlanságot. Az az ember talán valami veszedelmes gonoszlevő, aki még büntetéstől sem riad vissza, hogy megrabolhasson!

— Ebben az esetben akasztófára kerülsz, mert nem tudod, hogy az állami fogházak éppen ama fajtájú emberek számára valók, akik nem tudnak meg lenni anélkül, hogy felebarátalknak ne ártsanak. Várj meg itt . . .

Ezzel otthagya halálra rémült nagyvezírjét, kinyitotta a palánk ajtaját és belépett a telekre.

— Köszöntlek, testvér — mondotta az a népből való ember és udvariasan felállott az idegen láttára — őj le mellém és oszd meg velem szerény vacsorámat.

A khalifa elfogadta a meghívást. Mikor megvacsoráztak, ezt kérdezte házigazdájától:

— Ki vagy s mivel foglalkozol?

— Uram — felelte amaz — a nevem

Mahmud és harmadik fia vagyok egy hajórakodónak. Jelenleg egy lakatosnál dolgozom, akinél négy piasztert kerestem meg naponként. Ezt a négy piasztert így osztom be, egy piasztter kenyőrré, egy piasztter, farestre, egy piasztter rakira, egy piasztter gyertyára . . .

— Helyesen teszed — mondta a khalifa — látom, boldog ember vagy. De mondd csak, miért is nem takarítasz meg valamit a keresettedből?

A szegény ember áhitattal hajolt meg Mekka felé és ezt mondotta:

— Allah, aki mai szükségleteimről gondoskodott, a holnapiakról is gondoskodik fog!

A khalifa megköszönte a vendéglátást és visszatért palotájába.

De mivel tudni akarta, vajjon csakugyan gondoskodók-e Isten arról, hogy teremtményeit táplálja, azért, mielőtt lefeküdt, rendeletet adott ki, amelyben valamennyi lakatosnak megintotta, hogy boljokat és műhelyeket másnap megnyissák.

Másnap naplemente után mesint elment a

Jó czipő, jó czipő, jó czipő,
 jó czipő, jó czipő, jó czipő,
 jó czipő, jó czipő, jó czipő

egyedül
REICHARD áruhaza
 czégnél Fő-utczán kapható.

detés végett a törvényhozás másik házához átküldetik. Együttal a házszabályok értelmében minden ülészek bezárásakor az elnök kötelessége levén, hogy az ülészekről szóló zárójelentését a Háznak bemutassa, bemutassa a jelentést, amely röviden a lefolyt ülészek statisztikai eredményeit tartalmazza. Ezzel a ülés napirendje ki lévén merítve... (Oriási zaj a baloldalon.)

Ugron Gábor: Bocsnatot kérek, zárt ülés van kérve, nem lehet az ülést bezárni (Zajos ellenmondások a jobboldalon.)

Elnök: Minán királyi lírattal az ülészeket bezárták, azután semminemű indítványt nem tehetni. (Viharos tiltakozások a baloldalon.) Amíg ki nem mondtam a határozatot törvényesség szempontjából hozni lehetett volna szólni, de csak ezen az egy címen. (Mozgás balfelől.) Most már ennek az ülészeknek semmiféle funkciója nem lehet. (Tomboló tiltakozás a baloldalon.)

Ugron Gábor: A királyi kéziratban arról is kellene... (Oriási zaj a jobboldalon: Leülöl Hallgasson!)

Elnök: A jegyzőkönyvhöz kíván szólni?

Ugron Gábor: Nem. (Oriási zaj)

Elnök: Akkor nem adhatok szót. (Oriási zaj. Ugy van a jobboldalon.)

Ugron Gábor: A királyi kéziratban nincs benne az, hogy mikor lesz a legközelebbi ülés. Erről a Háznak joga van intéz edni! (Gyújos kacagás és lármá a jobboldalon.)

Sivák Imre és Lengyel Zoltán egyszerre kérnak szót.

Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz kérek szót!

Elnök: Csak a jegyzőkönyvhöz szólhat. (Nagy zaj.)

Sivák Imre beszélni kezd.

Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz kérek szót. (Percekig tartó zaj. Pusztuljon innen! — a jobboldalon.)

Sivák Imre: A rendet és törvényliszteletet itt is, a Házon kívül is megskarjuk teremteni. (Folytonos zaj.) El vagyunk határozva mindeure...

Felkiáltások a baloldalon: Ez a jegyzőkönyv hitelesítése?

Sivák Imre: A jegyzőkönyv hitelesítése ellen nincs kifogása. (Eljenzés a jobboldalon, nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Lengyel Zoltán beszélni kezd, de a jobb-

oldal viharos tiltakozásában egy szavát sem hallani.

Vágre **Lengyel** beszélni kezd: a mentelmi joga megsértését emlegeti. Az elnök kétszer rendreintotta, végre a házszabályok 221. §-a értelmében a jobboldal diadalkiáltása közben megvonja tőle a szót.

Kaas Ivor. Hozzák el az **élesdi csend-öröket.**

Percekig tartó zaj után **Münnich Aurél** állott fel s három szóval — elfogadta a jegyzőkönyvet.

Ő volt a jegyzőkönyvi vita negyedik szónoka s ennél többen nem beszélhettek. Zúgó éljenzés és az ellenzék gyújos kacagása közben az elnök bezárta az ülést.

A főrendibáz délután öt órakor tartott ülést, a melyben felolvasták a királyi kéziratot.

A vasutasok sztrájkja.

A majd egy hét óta tartó vasutas sztrájk tegnap már végperceit élte s mikor e sorokat írjuk, be is fejeztetett, anélkül, hogy a fellázadt vasutasok eredményt értek volna el.

Mert az eredmény jelen pillanatban csak az, hogy a kormány példátlan erélye megtörte s majd negyvenezer sztrájkoló vasutast s munkába lépésre szorította őket, mert ellenállás esetén csak koldusbot várt volna a negyvenezer vasutasra és családjaikra.

Főszabadult az ország a nagy lidércznyomás alól, mely hat napon át gyötörte óriási károkat okozva. Ma már teljesen helyreállt a forgalom.

A mennyiben a vasutasok követelései jogosak, így is nyert ügyük lesz, ha ők békén tovább dolgoznak s rábizzák nyugodtan ügyük elintézését azokra, kikhez ez tartozik.

Induljon hát a vonat a szerte-szétjel futó sínpárokra a mi régi vasutasainkkal és soha többé ne legyen kitéve hazánk ily csapásoknak.

A sztrájk részleteiről szóló újabb értesüléseinket a következőkben adjuk:

A katona vonatok Nagyváradon.

A Szolnokon rekedt nagyváradai és más vasutasok a polgármester felszólítására menetjegyet váltottak Püspök-Ladányig s nem találtak vasuti személyzetet, s jegy nélkül utaztak tovább.

A vonaton két katona fűtő volt alkalmazva.

A vasutasok észrevették, hogy csekély távolságban a vonat után egy mozdony jön, egy személy és egy podgyász kocsiival. Ez a kurtá vonat Berettyó-Ujfaluánál érte utól a katona vonatot.

Mikor a külöbelen is elkaseredett vasutasok felismerték, hogy az utánuk jövő mozdony egy tényleges szolgálatban levő budapesti mozdonyvezető vezet, elárasztották az ábróló, nyomorult kifejezésekkel.

A vonatvezető elvezette még ezt a kisvonatot Mezőkeresztesig, de itt megtagadta a további szolgálatot. Ez a vonat nem is jött be Váradra.

Erdékes volt az egész különös utazásban, hogy a közbeeső állomásoknál a baktereken kívül nem volt vasuti személyzet, sőt ahol találtak is vasutast, az nem lépett szolgálatba.

Budapesttől Karczagig 1 század katonát helyeztek el az állomásokon.

A katonavonatok érkezése.

Vasárnap délutánra volt jelezve a katonavonatok érkezése Nagyváradra, minek hírére óriási tömegekben vonult ki a közönség az állomáshoz, melynek környékét úgy az ótca, mint a pályatest felől teljesen megszállította a rendőrség Gerő Armin rendőrkapitány vezetése alatt.

A Szolnokról reggel 8 órakor indult tartalékos vasutas katonák és a korneuburgi vasuti ezredbeliek által vezetett vonat csakugyan megérkezett délután háromnegyed 3 órakor, a nagyváradai állomásra.

A vonat, melyet Bató Endre karczagi rendőrkapitány, vizsgázott mozdonyvezető dirigált alig néhány utast hozott.

E közben a közönség folyvást tödult ki az állomásra.

Nagy hiba volt, hogy az étterem felé hagyta a rendőrség szabadon a közönséget közlekedni, a minek következménye volt, hogy

khalifa ugyanarra a helyre. És megint csak ott találta a szegény embert a maga helyén elégetten vacsorázva, de hordó asztalán egy gyertya helyett ezuttal kettő égett.

A khalifa nem folythatta el ámulatát és megkérdezte az okát.

— Ma reggel egész szomoruan jöttem hazafelé, mivel a műhelyeket becsukták — becsukta el Mah mud — akkor utközben találkoztam egy pékkel, aki felszólított, hogy álljak be hozzá s napi nyolcz piasterért dagaszszak koulát. Ezért vehettem ma magamnak két piasterért rakit és azonkívül két gyertyát is vehettem egy helyett...

Harun-al-Rasid megint elfogadta Mahmud meghívását, hogy ossza meg szerény vacsoráját vele, azután távozott lelke mélyén Allah jószágát bámulva. De alig érkezett vissza palotájába, megparancsoltatta mindaz péknek, hogy további intézkedésig szüntesse be áruinak az eladását.

Mahmudnak tehát felmondott az a pék, aki előtte való napon munkát adott neki, mikor megint megjelent nála, hogy dologba álljon, s a szegény ember szomoruan tévelygett a város utcáin. Ezenközben tudta meg, hogy a palota őrei egy gyilkost üldöznek.

Csatlakozott hozzájuk és olyan szerencsés volt, hogy ő foghatta el a gyilkost.

Rögtön kifizették neki a husz piaster jutalmat s mikor elpanaszolta, hogy nincs állandó foglalkozása, befogadták a rendőrséghez és állásának jelvényeül kardot kapott.

Estére a khalifa hinniem akart a szemének, mikor reudes sötétjén a palánkhoz ért: a hordón most már öt gyertya égett s bevilágította az egész térést s azonkívül nagy mennyiségű fars, kenyér és raki volt az asztalon.

— Uram — mondotta Mahmud — dicsegtsd velem együtt Allahot, az ő kegyelmének köszönheted, hogy most kedvedre ehétel és ihatol...

Azután elbeszélte mindazt, ami történt. Harun-al-Rasid nagyon bosszankodott ezen. Tehát nem sikerült neki valami hibán rajtakapni a Gondviselést, és ez a koldus-ivadék a hívők uralkodójának, akinek a világ összes muzulmánjai hódolnak, mindvégig oktatásokat fog adni, a nélkül, hogy maga is tudná? ... Megesküdött, hogy övé lesz mindenáron az utolsó szó.

Maga elé hívatta a rendőrfőnököt s megparancsolta neki, hogy másnap reggelre bocssáa

el a szolgálatból mindazokat, akik a palotaőr-séghez tartoznak.

Mikor az est újra leszállt, megint csak maga sietett megtudni, hogy mi lett az ő bölcséből. Hanem majd odalett bámulatában. Tíz gyertya oszlatta el köröskörül a homályt, akár csak valami mecsét belseje lett volna, olyan volt a telek sarka s a hordó nem volt elég nagy arra, hogy a sok pompás enniváló elférjen rajta.

— A próféta szent szakállára! — kiáltott fel a khalifa — miből tudsz ilyen nagy pazarlást véghez vinni? Hisz úgy tudom, hogy a rendőrség ma reggel óta feloszlott.

Mahmud, miközben egy nagy poharat töltött tele rakival, nyugodtan így felelt: — Csakugyan így van barátom. S mivel így fordult a dolog, azt gondoltam, hogy addgra nincs szükségem kardra, amíg a rendőrség szűntel. Elmentem tehát egy vaskereskedőhöz, eladtam a pengéjét s a helyébe fapengét dugtam a hüvelybe.

— Most már megvagy — dünnyögte a khalifa, elégedetten dörzsölve a tenyerét — Allah jószágának is van határa...

Máshoz parancsoltatta Giasari és meghagyta neki: Holnap, napkeltekor tudasd hírad-

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,

Fő-utca.

(Uri Casinó-épület).

TELEFON 520.

angol divat férfiszabó-czég

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfitönyöket**, s minden e szakbavágó ruh neműeket. — Női costumakra valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

az egész pályaudvar teljesen ellett lépve közönséggel.

Igy aztán, hogy a rendőrség már nem bírt a tömeggel, a katonaság segítségét vették igénybe a rend fenntartására. A 37-ik gyalogezred nagyszámú legénysége *Marschner* őrnagy parancsnoksága alatt vonult ki az állomásra s szuronyt szegezve csakhamar megtisztították a pályaudvart.

A közönség a szuronyok elől futva menekült az állomás előtti térre.

Az első katonai vonat Nagyváradról.

Amit még nem láttunk, bekövetkezett, — katonai invázió lepte meg a pár napi szünet alatt felgyepesedett vasuti pályát.

Nem ugyan a vasutas sztrájk de az élesdi lázadás meghozta a másik veszedelmet.

Amint az élesdi szocialista veszedelem híre megérkezett, az alispán intézkedett a kint levő katonaság megerősítéséről.

A hatóság felhívására délután alarmot fújtak. Már egy félóra múlva hosszú vonalban húzódtak ki a vasuti állomáshoz.

Iten nagy nehézséggel összeállítottak egy vonatot s akkor látták, hogy éppen közben van egy Nyirbátorba szóló kocsis; a lekapcsolás csak 3 órát vett igénybe.

Szuronyos csendőrökkel.

Öt óra felé megindult az első vonat Nagyváradról. Talán még nem is indították volna ezt a vonatot, de az élesdi vérengzésre kellett újabb katonai csapatokat szállítani, hogy az ott levő huszárokon kívül gyalogság is legyen készenlétben, a környék községeinek biztonsága érdekében.

Hát szomorúan furesza vonat volt ez.

Az 1012. számú mozdonyon két szuronyos csendőr, két katona-főtű, *Bató* karczagi rendőrkapitány, a Szolokon felesketett mozdonyvezető foglalt helyet, már a hogy fért.

A vonat 1 posta-kocsis, 11 személy-kocsis s egy ló-kocsiból állott. Két kocsin elszánt utasok foglaltak helyet. A kocsikban a vonatezred néhány legénye kezelte a jegyeket.

A posta.

Vasárnap, hogy már vonatok is érkeztek Budapest felől a hozzájuk csatolt posta-kocsis

kők által a néppel, hogy a szökése közben elfogott gyilkost le fogják fejezni s hogy Harun-al-Rasid khalifa, Abassidák dicső éges nemzetiségének ötödik utóda, aki hétszer zarándokolt el Mekkába és meghódította a kabulok országát, azt parancsolja mindenkinek, hogy ennél a kivégzésnél jelen legyen . . .

A nyílt piac a kivégzésre hamarosan megtelt sok ezer emberrel s a khalifa is megjelent legfőbb méltóságaitól környékezve.

— Az igazságosság nevében — mondotta — aki őt, az maga is ölésék meg s az hajtsa végre rajta a büntetést, a ki elfogta őt.

Mahmud előlépett és abban a kalmárban, akit ő annyiszor megvendégelt, a hívők rettegelt uralkodójára ismert.

De a khalifa látva a szegény ember zavarát, aki a kaland ilyen kimenetelére ugyancsak nem gondolt, csak nagynehezen tudta elnyomni nevetését, mikor ráparancsolt:

— Huzd ki a kardodat és üsd le annak az embernek a fejét . . .

Erre a hirtelen hóhérrá kinevezett Mahmud háromszor a földre vetette magát, megcsókolta a talajt és így szólt:

— Uram, tudom, ez az ember ártatlan és még sincs jogom, hogy felséged iránt engedetlen legyek. Alahhoz fohászokodok tehát, aki mindent jobban tud és jobban lát, mint mi, s ha ez az ember csakugyan ártatlan, változtassa át Allah éles pengémet ártalmatlan fegyverró.

Abban a pillanatban a tömeg élénken megmozdult s az összes jelen voltak ámulra kiáltottak:

— Csodal . . . Csodal!

Mahmud egy darab fát húzott ki a kardhüvelyből . . .

csak úgy ontotta magából a rengeteg levelet és ujságot.

Előbb délben 12 órakor egy szekér érkezett meg az állomásra levelekkel s ujságokkal.

Összesen 82 zsák levél s ujság érkezett e napon Nagyváradra.

A szegény postásoknak rendkívül felgyült a munkájuk. Tegnap egész éjjelre be voltak rendelve a vasuti postahivatalhoz, hogy a rengeteg levelet s más egyebet szortirozzák, hogy azok kézbesíthetők legyenek. Igy aztán tegnap már rendben folyt a levélforgalom lebonyolítása.

Leszerelés a nagyváradai állomáson.

A vasutassztrájk lefolyásának híre, mint mindenhol, így Nagyváradra is eljutott. Ennek következtében *Rimler* Károly polgármester, *Gerő* Armin rendőrkapitányával tegnap d. e. kibajátott a pályaudvart és hosszasan tárgyalt a munkásokkal a küzdelem abbahagyását illetőleg.

Majd *Tanay* Zsigmond raktárfőnök is leszerelésre kérte társait, mire a vasutasok, engedtek is és bejelentették *Butyka* Lajos állomásfőnöknek, hogy szolgálatba lépnek.

Ezek szerint a nagyváradai pályaudvaron a személyforgalom megindult.

Délelőtt 10 óra után az alföldi vasut, fél 12-kor pedig Budapest felé; délután Kolozsvár, Budapest felé indultak vonatok, ugyisbiztán megindult a forgalom a vicinális vonalakon is. Este beérkezett kevéssel a rendes idő után a gyorsvonat is Budapest felől.

A teheráru forgalom ma nyílik meg.

A közeli állomásokon is megnyílik a forgalom.

A mint Nagyváradon Sável főügyész, ugy ennek utasítása értelmében a vidéki állomásokon a főszoigabiróságok léptek közbe, hogy a sztrájkoló vasutasok szolgálatot teljesítsenek.

A főszoigabiróságok közbelépése eredményre vezetett.

Ermihályfalván, Margittán, Székelyhidon, Belényesen, Solyomon stb. az állomás alkalmazottai szó nélkül megadták magukat. Mezőtelegden az állomáson a szolgabiró nem talált senkit.

A csendőrök aztán előkerítették az állomási előjárót s két forgalmi tisztet, kik aztán színtén engedelmeskedtek a felsőbb utasításnak. A főszoigabirók eljárásuk eredményéről távirati uton tettek jelentést a kir. ügyészségnek.

A sztrájk végpercei

Fővárosi tudósítónk arról az örvendetes eseményről számol be déli egy óra felé érkezett táviratában, hogy a sztrájk befejezettnek tekinthető.

A sztrájkoló vasutasok kebeléből újabban kiküldött tizenhármass sztrájkbizottság tegnap reggel falragaszokon felhívta a vasutasokat, hogy miután az ellenzéki pártoktól írásbeli garanciát kaptak sérelmeik orvoslása és helyzetük javítása érdekében az országházban kifejtendő akcióra szünetessék be a sztrájkot s térjenek vissza állomásaikra szolgálatot tenni. Ezt a felhívást *Turchányi Elemér*, *Vázsonyi* is aláírták.

Eme felhívás következtében a sztrájkoló vasutasok tömegesen jelentkeznek szolgálat-tételre.

Az új sztrájkbizottság felhívása a leszerelésre a következőleg hangzik:

Vasutasok! Testvérek!

Mozgalmunk részesei ellen rettenetes kényszerítőket alkalmaztak. Első tizenhármass bizottságunkat fogságba vették! Békés együttmaradásunkat lehetetlenné tették! A katonai fejelem erejével szorították munkára kartár-

saink egy részét.

Lelkünkben tovább érezzük fogadalmunk erkölcsi erejét, de nem rajtunk mulik, hogy azt külsőleg is érvényesíteni képesek nem vagyunk.

Az összes ellenzéki pártok írásban megígérték, hogy kívánságainkat teljes erővel támogatni fogják, de ezt a garanciájukat a munka újra felvételéhez költék. Mi bizunk ez ígérték komolyságában és bizton reméljük, hogy az ellenzéki pártjai igazságos ügyünket elhagyni nem fogják.

Öszinte hálával fogadjuk az ellenzéki pártoknak irántuk tanúsított jóakarátát. Ezt viszonzni akarják azzal, hogy kívánságuk ezerint kartársainkat arra szólítjuk fel, hogy *térjenek vissza a munkájukhoz!*

Mozgalmunk ugyan még tovább volna vihető és még nagyobb lángra gyulhatna az ellenük alkalmazott kényszereszközök által támasztott keserűség miatt. De átérezve felelősségünket, mi nem vezéreltetjük magunkat a hosszú érzése által és súlyosan megpróbált hazánkat további és talán végzetes rázkódásoknak kiténni nem akarjuk.

Vasutasok! Testvérek! Térjetez tehát vissza nyomban munkátokhoz!

Az igazságos Isten öröködjék felettünk!

Bizzunk a jobb jövőben és ügyünk diadalában.

Budapest, 1904. április 25-én, hajnali két órakor

A második tizenhármass bizottság nevében:

Szemányi Péter Pál s. k.,
elnök.

Veress Sándor s. k.
jegyző.

Turchányi Pál s. k.
az első tizenhármass bizottság tagja.

Dr Vázsonyi Vilmos s. k.
országgyűlési képviselő,
mint a tanácskozás vezetője.

A tizenhármass bizottság.

A rendőri sajtóiroda hivatalos kiadványa szerint az első tizenhármass bizottság tagjai, *Turchányi Pál* kivételével, már mind le vannak tartóztatva.

A vasárnap délután letartóztatottakat *Szeide* Arihur és *Lorbeer* József ellenőröket, *Joanovics* Miklós főkalauzt, *Kósa* Lajos kalauzt, *Margulit* Kálmán nyug. ellenőrt és *Veréb* Mihály kocsirendezőt még az elmúlt éj folyamán átkísérték az ügyészség fogházába, a többit *Turchányi* kivételével — tegnap éjjel tartóztatták le. Egész délelőtt folyt a kihallgatásuk *Bérczy* Béla, rendőrszkapitány és *Tóth* János rendőrfogalmazó előtt. Oket is átkísérték az ügyészséghez.

A BTK. 171. és 481. §§-ai alapján indítják meg ellenük az eljárást.

A vizsgálóbíró a sztrájk szítására irányuló összes nyomtatványokat lefoglalta.

Ostromállapot Nagyváradon.

A főkapitány dédelgetése mellett annyira vakmerővé lettek a szocialisták már, hogy az egész várost képesek kétségbejteni, pánikba kergetni, s terrorizálva a lakosságot, valóságos ostromállapotot teremteni. Ilyen gyümölcse van annak, ha a hatóság nem alkalmazza igazságos de kellő szigorot, hanem lábot ad a fejtelenséget szítóknak.

Rémes nap volt tegnap Nagyváradon, különösen a két piacon és környékén. A szocialisták teljesen tönkre tették a heti vásárt s százazrekre menő károkat okoztak a kereskedelem és iparnak. Sok szegény mesterember maradt kenyér nélkül a vásár szétriasztása folytán.

A rendőrségnek szigorú kötelessége, hogy kinyomozza azokat a gazokat, akik megriasztották a piacot s a törvény egész szigorával

büntessék őket, mert azt csak nem lehet példál megtorlás nélkül hagyni, hogy romlott lelkű zavaros agyu emberek terroziálják az egész várost.

Mit odajutottunk már, hogy néhány nagybangu élési egyén sakkban tartsa a várost s minden engedelem nélkül gyűlésezhessenek?

A tegnapi riadalmat azért eszelték ki a szociálisták, hogy a lakosságot megfélemlítsék s aztán bosszút álljanak az élési véres eseményre. A katonaság kirendelése azonban elejét vette emmiál a bajnak.

A rémes esetről a következő tudósítások szólnak:

Kényszerítés a sztrájkra.

A nagyvárad szociálisták már azombaton felbujtogatták az összes építő munkásokat, akik tegnap hétfőn reggel beszüntették a munkát s ahol dolgozni akartak, azokat erőszakkal, fenyegetésekkel kényszerítették a munka abban hagyására.

Fiatal emberek járják be a műhelyeket s ráparancsolták az iparosokra és a segédmunkásokra, hogy azonnal hagyják abban a munkát s a segédek menjenek ki a Rhédey kertben levő gyűlésre.

A kereskedőket szintén terrorizálták, hogy breszkják az üzleteket.

Néhány szuhancz bolokkal járta végig gyorsan az összes kereskedéseket, hogy azonnal csukják be a boltokat, eresszék le a redőket, mert lázadás van és betörnek az üzveket s kirabolják a boltokat.

Azonkívül a Nagypiaczon az egyes iparosokhoz is elmentek és rémmeséssel ijesztték őket, a vásártér elhagyására hívták fel a szegény iparosokat és a falusi közönséget.

A közönség különben is az élési borzalmak események hatása alatt állott s könnyű volt még jobban megretteneni.

Az híresztelték a Nagypiaczon, hogy az élési és belényesi oláhok betörték Nagyváradra s gyilkolnak, gyújtogattak. Majd azt híresztelték, hogy a városházát felrobbantják, kiűzték a ferradalom.

Riadalom a piacon.

Az ilyen híresztelésre a kereskedések redőnyeit nagy sietséggel lezárták mindenütt ami még jobban felizgatta a piaci közönséget.

Egyszerre iszonyu kavardás támadt, a vásárló közönség vad futásnak eredt.

Jajveszkelés töltötte be az egész piacot s a szaladó közönség ijedt arczzal menekült a sztrázsa minden irányában.

A falusi közönség szekerekre kapott s gyors vágatással iramodtak el. A szegény iparosok hirtelen becsomagolták az áruikat s bontották a sátrakat.

Leirhatatlan jelenet volt ez. Alig 5-6 percz alatt az egész piac kiürült, csak itt-ott volt néhány félig szétszedett sátor.

Azán kezdtek a boltosok is az első ijedelemről felocsudni s nyitották ki az üzleteket, de már tönkre volt téve a heti vásár.

Szegény iparosok menekülés közben könyezve panaszkodtak, hogy még kenyerük sincsen s nem tudtak most sem árulni.

Ez a riadalom sok ezerre rugó károkat okozott a különben is ijeszítő módon pangó iparnak és kereskedelemnek.

A katonaság kirendelése

Ilyen kétségbeejtő helyzetben Rimler Károly polgármester érintkezésbe lépett Gerő Ar-

min rendőrfőkapitánnyal s a katonaság kirendelése iránt megkereste Schlemüller Vilmos vezérőrnagy, dandárparancsnokot, aki csakhamar intézkedett a különben is késznélében levő katonaság kivonulása iránt.

Alig egy félóra múlva felvonultak az összes helyben állomásozó s itthon levő katonai csapatok: a József ezred, a honvédség és a huszárok, összesen 300-an. Csupán a tüzérek maradtak a kaszáryában.

A katonák ilyen tömeges felvonulása még nagyobb riadalmat idézett elő s csak később csillapodott a közönség izgatottsága, mikor kiűnt, hogy nincs semmi komolyabb baj.

A szociálisták gyűlése.

Míg a város belterülete ilyen ostromállapotban volt a Rhédey-kertben összegyűlt néhány ezer szociálista. A nagy körönd területét foglalták el.

Kemény Ignác rendőrbiztos felhívta a tömeget, hogy nyilatkozzék, miért jött össze.

A vezetők közül kettő erre felkereste Rimler Károly polgármestert s előadták, hogy nem volt más célja az összejövetelnek, minthogy az Eleden szerencsétlen véget ért elvtársak halála felett részvétüket fejezzék ki.

Rimler Károly polgármester ezt a kijelentést tudomásul vette, de egyuttal figyelmeztette, hogy tartózkodjanak minden legkisebb rendzavarástól, mert annak beláthatatlan következménye lenne, mivel a fegyveres erőre van bízva a rend fenntartása.

A küldöttség távozása után a polgármester és a főkapitány a főispánhoz hívtattak s jelentést tettek a történetekről s az intézkedésekről.

A gyűlés feloszlása.

A szociálistákat nagyon bántotta a katonaság kivonulása s mindenáron azon voltak, hogy rendeljék vissza a csapatokat a kaszáryákba. Ez irányban egy küldöttség is járt a városházán, de csak Bordé Ferenc főjegyző előtt adták elő kérelmüket, aki azonban kijelentette, hogy a város polgárainak nyugalma érdekében szükséges a katonaság jelenléte.

Délután fél 2 órakor már nem volt semmi csoportosulás a Rhédey-kertben s a katonaságot is bevonták a kaszáryákba.

Megemlítjük még, hogy tegnap reggel 11 óráig a telefon hálózaton is szünet volt.

A katonaság a kaszáryákban továbbra is késznélében van.

Az iskolákban tegnap délután nem tartottak előadásokat.

Az élési vérnapi után.

Az élési vérontás részleteihez a mai nap folyamán alig kaptunk újabb adatokat, csupán a helyzet képét világítják meg a szemtanúk elbeszélései. A megrémült nép menekülése s a véres sebesültek széthordása ismeretes. Az éjszaka egyetlen eseménye, hogy a menekülők felgyújtották az erdőt: a tűz terjedésének azonban egy hosszú hegyi irtás útját állta. A felházt nép bosszujától rémes tetteket vártak, de a katonaság örökösége minden csoportosulást megakadályozott.

Az élési község házában 26 halott fekszik a kiket a csendőrfegyverek golyója terített le. A legtöbb hullán átfuródott a golyó s elvérzés okozta halálukat.

Dr. Sámson élési orvos a mező-telegdi körorvossal a 23 életveszélyesen sebesült embert vette ápolás alá.

Ezek közül több menthetetlen van olyan közöttük, akiknek a beleit tépte szét a golyó. Többen eszméletlenül fekszenek s vannak, akik borzalmas kínokat szenvednek.

Resch őrmester hulláját felboncolták. A golyó ágyékon találta s ütőerőt tépett. A hős őrmester elvérzett.

A község piacának képe valóságos csatátér tele olvadt vértócsákkal. A lakosság most esendben van, alig jár valaki az utcákon.

A vizsgálat.

Délben Bérczi Imre élési főszolgabíró részletes jelentést tett a nagyvárad kir. ügyészségnek s jelentette, hogy a hadbírósg az összes halottak felboncolását kívánja, tehát küldjön a királyi ügyészség törvényszéki orvosokat.

Nagy Géza dr. intézkedésére Vámosy Mihály kir. alügyész kiszállott délben dr. Grósz Menyhért, dr. Gerő és dr. Fisch törvényszéki orvosokkal Eledre.

A megindított vizsgálat részleteiről még nem kaptunk tudósítást.

A sebesültek beszállítása.

Délben honvédhuszárok fedezete alatt menekereken utnak indultak az életveszélyesen sebesültekkel, hogy beszállítsák a biharmegyei közkörházba.

Délután fél hat órakor érkeztek Nagyváradra. 22 embert hoztak, egy már az uton kszenvedett.

A sebesültek.

Borzalmasak a harc szerencsétlen áldozatai. Piszkos gyolcsruhákba tört vérfoltok, néhányan ködők iszonyu kínokat szenvedtek.

Néhányat eszméletlenül vittek fel a kórtérmekekbe. Többen jsgatnak és nyöszörögnek. Tudósítónk egyik sebesülttel beszélgetett s megkérdezte, hogy miért támadtak a csendőrokre.

— Mi nem támadtunk, csak báméskodtunk uram, nyöszörögte a súlyosan sebesült.

Van a sebesültek közt egy szuhancz fu, a kinek a beleit tépte meg a golyó, de olyan erét nem ért, hogy elvérzenék. Borzalmas kínokat szenved, az orvosok menthetetlennek tartják.

Resch őrmester temetése.

A hős őrmester őrmestert az élési intelligencia ünnepélyesen készült eltemetni. A részvét koszorúkkal halmozza el koporsóját. Tisza István gróf is koszorút küldött ravatalára ezzel a felirással:

A becsület mezején hősi halált halt de rék világnak.

A keletázsiai háboru.

A keleti háborúról az utóbbi két napon aránylag kevés hír érkezett. Az egyik híradás szerint a Jalu folyam mentén a szárazföldön csaták folytak, amelyeknek kimeneteléről jelentést sem hivatalosan, sem felhivatalosan nem adtak ki.

A másik hír szerint a Jalu folyamán minden csöndes és csak igen aprós jelentéktelen csatározások voltak a szárazföldi ellenéges csapatok közt. Egy orosz földterítő oszály átközött össze egy japán csapatattal. A távirati cenzura szigorúsága nem enged át a harcztéren tudósításokat és így nem lehet határozott ké-

pet alkotni arról, hogy voltaképen mi történt és mi történik a Jalu folyó mentén. Akárhogy is a dolog, bizonyos, hogy Angolország intervenciója, amelyről az utóbbi napokban szó volt, el fog maradni. Az oroszfélhivatalos sajtó valamennyi cikkében utasítja vissza az angol intervencziót. Oroszország ugyanis még mindig bizik a győzelmében és minden áron biztosítani akarja magának az uralmat Kelet-Ázsiában.

Feltartóztatott hajó.

Port-Arthur, ápr. 22. (Az orosz távirati ügynökség jelentése.) A Daily News hadi tudósítójától bérelt és felszerelt hajót Port-Arthur előtt feltartóztatották és azonnal visszaküldték a nyílt tengerre. Az erősség környékén minden nyugodt.

Jégzajlás.

Blagovjescsenszk, ápr. 22. (Az orosz távirati ügynökség jelentése.) Az Amuron Khabarovszki mellett jégzajlás van. Az Uzsuri és Zengari felső folyásukban jégmentesek.

A japán harcivonal.

Saŕul, ápr. 25. A japán harcivonal Jonganphólól 30 mérföldnyire terjed a Jalu folyam mentén tíz mérföldnyire Vicsu felett. Az oroszok legerősebb pontja Santung mellett van. A Tigris-magaslat ennek a kulcsa. Több hívet, ezek közül egyik Vicsu felett, kettő pedig Vicsu alatt, könnyíti a támadást, mert a túsérségnek támaszpontot nyújtanak a folyó fedezésére és átlépésére. A japánok csapatokat szállítanak partra és Jöncsongben Jonganphó alatt erősítenek. A Jalu északi részén levő meszei lakosság barmot és élelmiszereket ad el az oroszoknak. Több koreai tisztet, kik annak a gyanuja alatt állanak, hogy az oroszoknak kémnül szolgáltak, letartóztatottak.

UJDONSAGOK.

Szuronyok alatt.

Mikor a kormánypárt mozog: megnyílnak a pártkasszák. Mikor a függetlenségi párt mozog, megnyílnak a honfiai elkészeredés hangjai. De mikor a szociáldemokrata párt mozog: akkor keresztlik az üzletek vasgördönyeit és melve becsukódik előttük és kőveik előtt minden ajtó és ablak.

Nyénforma lehetett a védekezés akkor, a mikor még a »mordály-égetők«, a rácz bandák, meg a szegény legények garázdálkodtak.

A különbség csak az, hogy ők nem neveztek magukat pártnak, hanem bandának s őket irtották és büntették, nem hivta tanácskozásra Gerő Armin és Tisza István gróf.

A jeles »párt« nem is hajolt meg még eddig az okos szóra.

De a mint Nagyvárad helyőrsége szuronyt tűzött s a várost katonaság vette oltalmába: egyszerre vége volt a bolonditók vitézségének. Tudnak ők rettenthetlen hősiességgel ablakokat beverni, de bölcsen elhúzódnak, ha az ő fejük törhetik be.

Nem jobb volna ezt a fordított betörést alkalmazni máskor is?

Miért legyenek áldozatok mindig az ártatlan ablakok?

A Finta fiúk bünei.

(Kétszeres rablógyilkosok.)

A nagy körültekintéssel vezetett nyomozás eredménye megdöbbentő.

Az uri gyilkosok ellen felmerült gyanút, hogy Bogár Gyula gyilkossai is a Finta test-

vérek voltak, beigazoló körülmények támogatják. Sőt mint telefonon értesít tudósítónk, a *Finta fiúk beismerték, hogy a szalontai gyilkosság elkövetői is ők voltak.*

E hírt kétkedéssel fogadtuk, se kellő megerősítést a telefon vonal nagy elfoglaltsága miatt nem kaphattunk.

Allítólag — tudósításunk szerint a Szalontára kiszállított Finta fiúk kihallgatása megdöbbentő eredményre vezetett. A gyilkosok először a leghatározottabban tagadtak s azzal védekeztek, hogy évek óta nem jártak Szalontán, mikor aztán tanuk vallottak ellenük, ellenmondásokba keveredtek. Keresztkérdésekre elárulták, hogy járatosak voltak a malomba s a te-repviszonyokat tüztesen ismerik.

Erre tegnap délután Finta Rózát is kiszállították Szalontára, aki a fiukkal mindenben elmentéses vallomást tett.

A szembesítésnél aztán egymásra ezáfoltak, végre Finta Sándort indulatba hozta nővére vallomása s elárulta magát, hogy Szalontán tartózkodott akkor éjjel. Hosszu tagsdás után aztán beismerte, hogy Róza huga információja alapján ő lopódzott be Bogár Gyulához s ő ölte meg.

A gyilkos vallomását fentartással közöljük. Ha valóságának bizonyulna, a kőtelhalál fenyegeti a beismerésben levő gyilkosokat.

* **Diszes esküvő.** A vasuti sztrájk miatt halasztást szenvedett Des Echerolles-Kruppér Gilbert esküvője, báró Podmaniczky Emmy urhölgygel. A diszes esküvő napja most már végleg meg van állapítva. Az esküvő teljes székesegyházi ének- és zenekar közreműködése mellett holnap, szerdán délelőtt fél 12 órakor lesz a székesegyházban; az esketést dr. Szemrecsányi Pál püspök ur ő Exzellen-tiája végzi.

* A várad-velencei s váraljai katolikus kör választmánya vasárnap délután gyűlést tartott Gábrély Lajos plébános elnöke alatt. Az elnök a folyó ügyekről számolt be. Majd jelentést tett, hogy a kör még egy évig bérelt helyiségben marad, mert rövidesen nehezen oldható meg az egyleti ház kérdése. Azonban a tagok szórakoztatására, az ideiglenes kerthelyiség udvarán is készített kuglizót, melynek felállítását s felszerelését a kör szakmabeli iparos tagjai vállalták el teljesen ingyen. Elhatározták, hogy május 29-én Szt.-Háromság vasárnapján a Karger nyári vendéglőjében hámas jellegű táncmulatságot rendeznek. Végül több újonnan jelentkező tagot vettek fel.

* **Amatőr fényképezők összejövetele.** A »Műkedvelő fényképezők köre« holnapután 28-án csütörtökön délután 5 órakor és ezután minden hét csütörtökön ugyanezen időben a Katolikus Legényegylet N.-Teleki-utcai helyiségében összejövetelt tart. Az első összejövetel tárgya dr Csulyok Béla alelnök előadása a fényképezésről. Ezen összejövetelekre a tagokat ez uton is meghívja az elnökség.

* A sorozás. Ma, kedden kezdődik Nagyváradon az 1903. évi fősorozás. Ez alkalommal az 1882-ben született egyének kerülnek a mérték alá.

* **Helyreigazítás!** Mélyen Tisztelt Szerkesztő Ur! A »Tiszántul« számában a muzeum kirablásáról szóló cikkben olyauformát olvastam, mintha a muzeum igazgatóságának immár 3 hónapja semmi gondja se lett volna az ellenőrző órába szükséges papírszalag megrendelésére. Ezzel ellentétben van szerencsém tisztelettel

megjegyezni, hogy az egyik rendőr egy jó hónappal ezelőtt fiavelmeztetett engem arra, hogy a papírszalag kifogyott, én pedig azóta kétszer is irtam Budapestre, a Leciner órásnak újabb papírszalag szállítmányért, ki azonban mind eddig nem tett eleget megrendelésemnek. Mély tisztelettel Dr. Némethy Gyula, a biharmegyei és nagyváradi régészeti és tört. egyeslet titkára.

* **Névátváltások.** Sztankovits Antal nagyváradi lakos »Jánosvázi.« — Klein Abrahám nagyváradi lakos pedig »Kertészre«-re változtatták vezetéknevüket.

* **Értesítés.** Tudatom a t. tanoncztartó mester urakkal, hogy az ipariskolai előadások f. hó 26-án — kedden — nem fognak megtartatni. Egyben felkérem őket, hogy tanonczaitkat kivált az esti órákban az utczára ne bocsássák. Az ipariskola igazgatósága.

* **Mindenkit** saját érdekében kérünk, hogy ha női és férfi ernyőben, továbbá női, férfi és gyermek harisnyában szükséglete van, annak beszerzése végett forduljon az **Amerikai Aruházhoz**, Olasz Fő-utca, a hol e cikkek mindenkit meglepő olcsó árban lesznek most nagy raktár végett árusítva. 617

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Kedd: Fedora.
Szerda: Szép Heléna.
Csütörtök: Or Nagy ur.
Péntek: Orfeusz az alvilágban.
Sombat: Ugyanaz.

Kommandóra.

Bizonytal emlékeznek még a lap olvasói azokra a kedves, humoros tárczákra, a melyekkel *Mendelényi Béla* lapunknak évekket ezelőtt belmunkatársa, amennyi derűs percet szerzett olvasóink mely tárczái közül egyike volt legsikerültebbeknek az, a melynek címét viseli a tegnapi előadott *vigjáték* is. Pompás humorral megirt, csattanós ügyes tárcza volt nem csoda ha szinte csábította a szerzőt arra, hogy nemcsak *írása* élvezze a közönség tetszését, hanem ő maga is személyesen.

Igy lett a kis tárczanovellából 3 felvonásos *vigjáték*.

Meséje egyszerű. Egy ifju leányt csupa nagyozási mániából hozzáadnak egy nyugalmazott ezredeshez. Az ezredes, szigorú, kemény legény, a ki mindent kommandóra szokott esináltatni. Egy alkalommal kastélyába jön a nayszamu vendég közt a feleség egykori id-ája a ki észreveszi, hogy a házaspár nem szereti egymást. Hívja is az asszonyt, legyen az ő hitvesse. Az asszony még ingadozik, de jön a férj, a ki a sétakocsizást úgy rendez, hogy a felesége s az egykori imádó együtt kocsi-zanak. Az asszony vonakodik, de a férj ráparancsol, kocsi-zanak együtt, kommandóra. Természetes, hogy aztán meg is szoknek — kommandóra.

A darabban eredeti ötletek s néhány jellegzetes alak vannak a hivatott írónak. Az első lépés nehézségei azonban megérzettek a darabon: a szini előadás technikájának sem felel meg a munka teljesen.

Általában azonban a »Kommandóra« hivatott író munkája, akitől később még többet várhatunk. Némelyik alak, pl. a szerkesztő s a házmester egyenest az életből van áttűltetve a színpadra s igaz élvezetet nyújtottak. Ilyen jó jellemző erővel rendelkezve, *Mendelényi* től a tegnap bemutatott után várjuk a még szebb — folytatást.

A szereplők egy része nem tudta szerepét, de azért játéka jó volt mindnek. Közreműködtek a siker elérése körül: Krasznai, Benkő Jolán, Kováts Mariska, Klenovits, Bog-nár, Tóth, Szarvasi, Dési, Rhédey és végül Ti-hanyi.

Szerőt a lelkes tapsok sokszor hívták a lámpák elé.

EGYESÜLETEK.

A Casinó gyűlése.

Tekintettel arra, hogy a b-harmegyei és nagyváradai nemzeti kaszinó egyesület folyó 1904. évi April hó 24-ik napjára kitűzött évi rendes közgyűlése a határozott képességre megkiván-tató egyleti tagok létszámának hiánya miatt megtartható nem volt; — az igazgatóság a folyó 1904. évi Május hó 8-ik napján 5 óra-kor az egyesület helyiségében tartandó évi rendes közgyűlésre az egyleti tagokat azon figyelmeztetés mellett hívja meg, hogy az alapszabályok 24-ik §-a értelmében a közgyűlés, tekintet nélkül a megjelölt tagok számára, végérvényesen fog határozni.

Tárgyai:

1. Igazgatósági jelentés az egyesület múlt évi működéséről.
2. Számvizsgáló bizottság jelentése, zárszámadások, költség előirányzat megállapítása, különös tekintettel a villanyvilágítás és új butorok beszerzésére szükségeslendő többet összegekre.
3. Pénztárnoknak a számadások terhe alóli felmentése.
4. Esetleges indítványok.
5. A kilépett választmányi tagok újbóli választása.

Nagy-Váradon 1904. April hó 24-ik napján.
Az igazgatóság.

Igazságszolgáltatás.

Bosszu a gyalázatért.

— Esküdtészi tárgyalás. —

Egy tizenöt éves viruló leánykát mentett fel tegnap az esküdtbíróóság.

Szókó Marcella, a szép szobaleány, fegyverrel akarta megbosszulni b-cülete megrabólját, ifjúsága meggyalázóját. Bosszuló támadását, mit a bír. ügyészség gyilkossági kísérletnek minősített, nem találta megöröndőnek az esküdtbíróóság.

Az érdekes eset története, mely az élet egy szomorú kis tragédiája, a következő:
Szókó Marcella a margittai műmalom igazgatójánál, Balogh Ignácznál volt szobaleány.

A szemre való felserdült leányka körül csábítgatva forgolódtak a melombeli molnár leányok.

Azonban a leányka figyet sem vetett rájuk, mert már gyermekkor óta Zács Józsefnek ígerte magát, a ki játszópajtása volt s ígéretét bírta, hogy elveszi feleségül, sőt a múlt őszön el is jegyezte.

Időközben Fodor Lajos üldözni kezdte a lányt szerelmével s hiába szabadkozott, hitegette, fenyegette a leányt.

Egy este aztán álmos volt a leány s a fiu megejtette. A leány elvesztette akaratát s he- teken át titokban kedves lett a molnár leány- nek. A léha fiu d-csekedni kezdett a malomba s a többi leányok is a szép szoba leány után vetették magukat, s azzal üdözték, hogy ugy is szeretője már Fodor Lajosnak. A leány csak ekkor érezte az igazságot s félt a je- gyesse szemé elő kerülni. Zács József hiába hívogatta Váradra nem mert a leány eléje kerülni. Zács Józsefnek gyanus lett a lány vi- selkedése s tudakozódni kezdett. Meztudva je- gyesse gyalázatát visszaküldte a jeggyűrűt.

Szókó Marcella most érezte csak becs- telenségét s elhatározta, hogy megöli magát. Revolvert vásárolt, s este a malom raktárban éppen végre akarta hajtani szándékát, mikor eléje került Fodor Lajos s ismét csalogatni kezdte. A lány hirtelen elhatározással hozzá hajolt s míg őlelni engedte magát kétszer rá lölt Fodor Lajosra. Az egyik golyó a fiu vál- lát surolta.

A mai tárgyaláson Milye Gyula elnöklésé- sével kihallgatták a fiatal leányt, a ki mindazt beismerte.

Baróthy Pál vádbeszéde és Lóvi Mór fiatal ügyvéd-lölt védbeszéde után az esküdtek a lányt felmentették.

NYILTÉR.

Jelzálog-kölcsön.

Van szerencsém a nagyérdemű közön- séget értesíteni, miszerint Nagyváradon, Lakatos-utca 4. szám alatt

jelzálog-kölcsönt közvetítő irodát nyitottam.

Közvetítők előnyös feltételek mellett törlesztéses jelzálogkölcsönöket 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 és 50 évi visszafizetésre 4, 4 $\frac{1}{4}$, 4 $\frac{1}{2}$, 5%-os fél éves részletekben, melyekben a kamat és tőke törlesztése beufoglaltatik.

Előnyös feltételek mellett konvertálók drága kamatozású kölcsönöket.

Levére készséggel válaszolok. Telefon- szám: 362. helyben és vidékre.

Sztringó Antal.

Arany órák

chronomètre és ütőszerkezettel fél árban

már 120 koronától, valamint minden- nemű ékszer a legolcsóbban

483

kapható:

KÁLMÁN SÁNDOR

ékszerésznél.

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Javítások és átalakítások a legfino- mabb kivitelben.

Telefonszám: 409.

Telefonszám: 409

Kávéház megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, miszerint Kos- suth Lajos-utczában (Füchsl-palota) levő

BIHAR-kávéházat

átvettem és azt f. hó 23-án, szomba- ton, Pócsi Laci hegedűművész közre- működésével ünnepélyesen megnyitottam. Hivatkozva ezen a téren szerzett tap- asztalataimra, törekvésem lesz t. ven- dégeimnek kitünő kávéházi italokat mér- sékelt árban adni s az összes fővárosi, külföldi és vidéki lapok rendelkezésre ál- lanak.

Pontos és figyelmes kiszolgálás. Hideg buffet.

== Mindennap zeneestély. ==

Holnap, vasárnap délután 4-7-ig *uzsonna-zene.*

Midőn ezt a n. é. közönség szives tudomására adom, azon alázatos kére- lemlem fordulok a n. é. közönséghez, miszerint ezen vállalatomban pártfogolni kegyeskedjék.

Számos látogatásért esedezik

inély tisztelettel:

PERL A. FRIGYES,

kávész.

Csak e hó végéig

tart az elárusítás a volt

Csathó Gábor és Tsa-féle

helyiségben,

Valódi olajfestmények, finom kerettel együtt 85+50 m. magságban 5 forint. Doboz levélprapírok 15 krtól feljebb. Pa- pir, író és iskolaszerek, szépirodalmi, képes könyvek, ifjúsági iratok és ima- könyvek, még olcsóbban mint eddig.

Képes levelezőlapok minden áron. Vizsontelárusítók még ezen árákból is kedvezményt kapnak

Kiváló tisztelettel

Helyfi László,

könyv- és papírkereskedése
Fő-utca, Weiszlovits-ház.

TAVIRATOR.

Pártértekezletek.

Budapest, ápril. 25. (Saj. tud. táv.) A szabadelvű pártban Tisza beszámolt a sztrájkjal szemben tett intézkedéseiről s kijelenti, hogy minden felelőség a vasu- tasokra hárul, mert a kormány termi- nust tüzött, amit a sztrájkolok figyelembe nem vettek. Ezek után nem tárgyalhat. A párt óvációval fogadta a nyilatkozatot.

A függetlenségi tildakoztak a ház elnapolása ellen, hogy a kormány felelő- ség nélkül, ellenőrizetlenül erőszakoskod- hassék.

A néppárt kimodotta, hogy az anat- chiért a korrupt kormány rendszert te- szi felelőssé és mint olyan párt, melynél a cél első sorban az alkotmányosságra és a tekintélyre van alapítva ez alkot- mány ellenes erőszakos kormány ellen végletekig harcolni fog.

Fenyő Sándor bojkotálása.

Budapest, ápril. 25. (Saj. tud. táv.) Fenyő Sándort Tisza István nem fogadta, az országgházban és a hírlapíró szövet- ségből kitiltották.

A munkássztrájk.

Budapest, apr. 25. (Saját tud. táv.) A sztrájkoló munkások a fővárosban a Hermina-kertben gyűltek össze s László

Jenőt választották meg elnöknek. A főkapitány távozásra szólította fel a tömeget s mikor László Jenő a gyűlés engedélyezését kérte, a főkapitány kijelentette hogy nem áll vele szóba.

— Hiszen ön egy sztrájk-féreg, — mondta a főkapitány.

Erre a tömeg lázongni kezdett, de a katonaság széteszlatta őket. Nagyobb rendzavarás nem történt.

Szeged, apr. 25. (Saját tud. táv.) Szegeden a sztrájkoló munkásokat katonasággal oszlatták szét. A katonaság megszállva tartja a várost.

Ostromállapot a fővárosban.

Budapest, apr. 25. (Saját tud. táv.) A kaszárnyákban teljes felszereléssel készenlétben áll az összes katonaság.

Kik maradnak letartóztatva.

Budapest, apr. 25. (Saját tud. táv.) A letartóztatott vasutasok ügyében holnap határoz a vádtanács.

A kormány enged.

Budapest, apr. 25. (Saját tud. táv.) A kormány holnap újból áttanulmányozza a vasutasok követeléseit s a méltányos kéréseket teljesítik. Azonban a sztrájk szervezőit s az izgatókat szigorúan megbüntetni készül a kormány.

Az osztrák vasutasok szimpátiája.

Bécs, április 25. (Saj. tud. táv.) Az osztrák vasutasok gyűlést tartottak, melyen meleg szimpátiájukat fejezték ki a magyar vasutasok mozgalma iránt s kimondták, hogy ha az élelmiszerek drágasága így fokozódik, ők is kénytelenek lesznek követelésekkel fellépni a kormány-nál s a kormánynak teljesítenie kell a követeléseket, mint a magyar példa igazolja.

Megőrült vasutas.

Budapest, április 25. (Saját tud. táv.) Fehér Lajos vasuti hivatalnok a sztrájk izgalmaiban megőrült s dühöngeni kezdett. A szerencsétlen embert beszállították a lipótmezői tébolydába.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsdé

Budapest, ápril. 25.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, ápril. 25

Buza áprilisra	7.88
Buza október	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	8.6.

Zab apr. — — — — —	5.90
Káposzta, repce, aug. — — — — —	11.90 0

Hivatlos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. ápril. 25-án.

Magyar aranyjárdék 4/100	118.35
Magyar koronajárdék	97.95
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/100	89.60
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérési jog megváltási kötvény	98.50
Horváth szlavon földtehermentesítési kötvény	209.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	62
Tizszasabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	99.50

Osztrák járadék papirban	100.25
Osztrák járadék papirban	119.80
Osztrák járadék aranyban	99.45
Osztrák korona járadék	1.52
Osztrák államsorsjegyek	15.05
Osztrák magyar bank részvény	757.60
Magyar hitelbankrészvény	6.42
Osztrák hitelintézet részvény	641.50
Párisi vista	19.03
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.17
Németbirodalmi márka	239.42
Londoni vista	95.80
20 márkás arany	23.43

A köznevelésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

E czég
olcsó árakban utólérhetetlen!

Meglepő nagy raktár érkezett
tavaszi cikkekben.

Bámulatos szép kelmék, selymek, gyönyörű kész női fehérneműek ugyszintén minden

rövidáru cikkekben is

nagy raktár van.
Egyben tudatni kívánom a t. vevő-közönséggel, hogy igen olcsó árban

paplan és madracok mérték szerint

lesznek elkészítve, minden hozzávaló k megtekinthetők.

Remek lousin-selymek minden színben, jó minőség 97 kr. 617

Tisztelettel:
„Amerikai Áruház”,
Nagyvárad, Olaszai, Fő-utca

Uj asztalos üzlet!

Van szerencsém a m. t. közönség szives tudomására hozni, miszerint Nagyváradon, **Szalárdi-utca 9-ik szám** alatt egy mai kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő

asztalos műhelyt

rendeztem be, hol modern szalon, háló és ebédlő; valamint konyhaberendezéseket a legmagasabb igényeket is kielégítőleg állítok elő. — Üzleti berendezéseket, portálokat a legesinosabb kivitel s a legalacsonyabb árszámítás mellett készítek.

Részemről oda törekedve, hogy a n. é. közönségnek mindenkor teljes megelégedésére a leglekiismeretesebb árszámítás mellett szállítsam b. megrendelését, a szives pártfogást kérve vagyok

660 kiváló tisztelettel

Lechnitzki Árpád,
asztalos mester.

M. kir. államilag megvizsgált ólomzárolt tiszta csiraképes Gazdasági vetőmagvak minőség szerint a legolcsóbb naplárban.

KÁDÁR JÁNOS
fűszer-, csemege-, bor-, ásvány- és gyógyvizek nagykereskedése
Nagyvárad.

Mélyen tisztelt vevőim szives tudomására hozom, hogy *új áruim* megérkeztek, u. m. mindenféle *sajt-neműek*: lipói, havasi, székely juh turó.

Mindennemű *olajos és páczolt halmeműek, tőke-hal*, (stockfisch), különféle *conservék, aszalt gyümölcsök*, savanyított hordós *káposzta*, hidegen ütött *lenmag-olaj, carfiol, új-burgonya*, mindenféle déli és hazai *friss gyümölcsök*, baraczk, málna, szilva és szeder iz.

Tea, rum, magyar- és francia pezsgők, *saját termésű asztali borok*.
Naponta friss *tea-vaj* és frissen *darált mák, közkedvelt Kádár-kávékeverék*, mely háromféle vegyüleből áll cuba, aranyjáva és arab moccából *kilója 1 frt 60 kr.*
Házartási portorico-kávé kilója 1 frt 20 kr.

23. Kiváló tisztelettel

Kádár János.

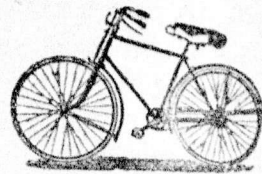
Mindennemű ásvány- gyógyvizek, a világhírű vásártelki mór-föld és a Málnási Mária-forrás egyedüli raktára

KALENDA JÁNOS

varrógép- és kerékpár-raktára

Nagyváradon, Szent László-tér,
holdas templom mellett.

A legújabb Puch és Helical kerékpárok

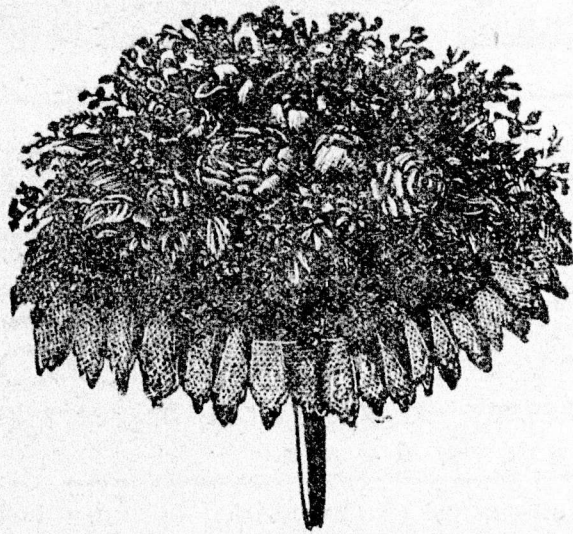
és kerékpár alkatrészek megérkeztek.

Kerékpárok és varrógépek javítása jutányosan || Mindennemű varrógépek és varrógép alkatrészek nagy raktára.

Viszamaradt újságpapír

jutányos áron kapható a

„Tiszántúl” kiadóhivatalában.

CSOKROK

Menyasszonyi, koszorulányi, báli vagy bármely alkalmi, szép berlini papirtartóval 1 frttól 3 frtig. — Csokrok a legfin. kivitelben, finom selyemtartókban, rózsza és kaméliákból 8 frttól 12 frtig, ami ezelőtt 15—20 frtba került. Csokrok a legnagyobb mintájuk, a legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasztartókkal 18—25 frt, ami ezelőtt 40—50 frtba került.

Élő virágokból:

Koszoruk, igen szép, tartós zöldek és szép virágokból diszitve: 1—3 frtig. — **Babérszokoruk**, óval vagy kerek alakban, igen szép virágokból diszitve 2—5—10 frtig. — **Ficus és Magnolia koszoruk**, a legnagyobb mintájuk, a legértékesebb és legfin. virágok és pálmalombokkal diszitve 10—25 frtig, ami ezelőtt 20—30 frtig.

35—40 frtba került. A fentirt összes kertészeti tárgyak művirágból 20%-al olcsóbban készítettnek.

100.000 drb nemes rózsza, Alacsony törzsű gyöknes (vurczellecht) drbja 20 kr., 100 drb 18 frt. — **Magas törzsű rózsza**, 3—5 láb, 1 drb 40 kr., 100 drb 35 frt. — **100.000 legnemesebb gyümölcsfa** gyönyörű szép koronás fák, melyek már a következő évben teremnek, drbja 35 kr., 100 drb 35 frt.

Szőlő-oltványok: Igyekeztem azon fajokat készíteni, amelyek hazánkban a legjobban tenyésznek és az ismert gomba betegségek ellentállnak, az oltványok Rapiria Portalis, Rupestris és Monticolor Solonis alapon vannak nemesítve.

Lugas és Csemege fajokból zöldoltványok 10 drb 10 fajtában 2 frt, 25 drb 25 fajtában 4 frt 50 kr. 100 drb 15 frt, ugyanazon fajokból. I-ső osztályú gyökeres fásoltványok 10 drb 10 fajtában 3 frt 50 kr., 20 drb 20 fajtában 6 frt 50 kr., 100 drb 25 frt.

Borfajok szintén a legkiválóbb és legbőtermőbb fajok. Erdei lahér, Bihari, olasz Riesling, Mézes fehér, Sár fehér, Furmint, Bator, Oportó, Hárslevél, nagy Burgundi, Kövidinka, Szlankamenk Carbonett, Musos fehér, vegyes borfajok stb. bármelyik fajból I osztályú zöldoltvány 100 drb 6 frt 50 kr., 1000 drb 60 frt.

Gyökeres fásoltványok I-ső osztályú 100 drb 12 frt, 1000 drb 100 frt, vegyes borfajok 15 százalékkal olcsóbban.

Élősövénynek a legjobban bevált és ismert óriási nagy tövisű Gledicziát ajánlom 1 éves szép erős rostos gyökérrel 1000 darab 5 frt. Két éves igen erősek 1000 drb 8 frt.

A kertészet összes ágait tartalmazó faj- és árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve azonnal szolgálunk.

Sürgöny és levélezim: Velencei kertésztelep Nagyvárad.

a várad-velencei műkertészeti és rózsatelep vezetősége Nagyváradon.